

UNIVERZITA J. SELYEHO
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
SELYE JÁNOS EGYETEM
TANÁRKÉPZŐ KAR
J. SELYE UNIVERSITY
FACULTY OF EDUCATION

ERUDITIO – EDUCATIO

2017/2
(12. ročník)

Z obsahu:

ŠTÚDIE

Tóth Sándor János:

Fixátory dependencie v slovenčine
a v maďarčine

Uhrinová, Alžbeta:

K používaniu slovenského jazyka
v Maďarsku

Dudová, Katarína:

Štýlové modifikácie obrazu zeme
v slovenčine

Šenkár Patrik:

Aspekty národnej/národnostnej literatúry
ako literárnohistorickej jednotky

Vitézová, Eva:

Súčasnosť leporela – prvého žánru
pre predčitateľov

Halász Ivan:

Karol Ketzer: „Šarišská“ novela Janka
Jesenského

Merva Attila:

Dichotómia romantizmu. Jókai a Štúrovci

Ondrejcsák Eszter:

Halasove básne v preklade Antona Straku

Baka L. Patrik:

Čo by bolo keby? Trenka Csaba Gábor:
Egyenlítői Magyar Afrika

Csiba Balázs:

Pramene k stredovekým dejinám
Dunajskej Stredy (1435–1448)

RECENZIE

ERUDITIO – EDUCATIO

Vedecký časopis Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho
A Selye János Egyetem Tanárképző Kara tudományos folyóirata
Research Journal of the Faculty of Education of J. Selye University

2017/2
(12. ročník)

Zakladajúca hlavná redaktorka
Margit Erdélyi

Hlavný redaktor
Péter H. Nagy

Redakčná rada

Prof. PhDr. Margit Erdélyi, CSc.; Doc. PhDr. Soňa Gabzdilová, CSc.; Dr. habil. PaedDr. Kinga Horváth, PhD. (predseda); Doc. PaedDr. Zita Jenisová, PhD.; Dr. habil. PaedDr. György Juhász, PhD.; Dr. Melinda Kalmár; Prof. Dr. Katalin Kéri, DSc.; Doc. PaedDr. Viliam Kratochvíl, PhD.; Dr. habil. PhDr. József Liszka, PhD.; Prof. Anna Mazurkiewich, PhD.; Dr. habil. Ádám Nagy, PhD.; Prof. Tatsuya Nakazawa, PhD.; Prof. Dr. András Szabó, DrSc.; Dr. habil. László Szarka, CSc.; Dr. habil. Barnabás Vajda, PhD. (tajomník); Dr. habil. Vilmos Vass, PhD.

Odborní recenzenti tohto čísla

Dr. habil. Kornélia Horváth, PhD.; Dr. habil. Julianna Lőrincz, PhD.; Prof. Dr. Béla Pukánszky, DSc.; PaedDr. Terézia Strédl, PhD.; Dr. Sándor János Tóth, PhD.; Dr. habil. Barnabás Vajda, PhD

Jazyková úprava

Dr. Sándor János Tóth, PhD.

English abstracts reviewed by

PaedDr. Andrea Puskás, PhD.

Preklady

Dr. habil. Barnabás Vajda, PhD.

Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR

– program Kultúra národnostných menšín

2017

Eruditio – Educatio • Vedecký časopis Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne • vychádza 4x ročne • Vydáva Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho (Komárno) • IČO 37 961 632 • Adresa redakcie: Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho, Bratislavská 3322, SK-945 01 Komárno, P.O.Box 54 • Tel.: +421-35-3260-829 • E-mail: nagyp@uj.sk • Redakčná asistentka: Mgr. Ing. Beata Nagyova • Obal a tlačiarenská príprava: Grafis Media, s.r.o. • Tlač: Grafis Media, s.r.o. Gaštanový rad 4525/1A, 92901 Dunajská Streda • ISSN 1336-8893 • EV 2179/08 • Jún 2017
<http://e-eruditio.uj.sk/>

Náklad: 100 ks • Periodikum je nepredajné.

Eruditio – Educatio • A Selye János Egyetem Tanárképző Kara tudományos folyóirata • Megjelenik évente négy alkalommal • Kiadja a Selye János Egyetem Tanárképző Kara (Komárom) • IČO 37 961 632 • A szerkesztőség címe: Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho, Bratislavská 3322, SK-945 01 Komárno, P.O.Box 54 • Tel.: +421-35-3260-829 • E-mail: nagyp@uj.sk • Szerkesztőségi munkatárs: Mgr. Ing. Nagy Beáta • Borító és nyomdai előkészítés: Grafis Media, s.r.o. • Nyomta: Grafis Media, s.r.o. Gesztenyefa sor 4525/1A, 929 01 Dunaszerdahely • ISSN 1336-8893 • EV 2179/08 • 2017. június
<http://e-eruditio.uj.sk/>

Példányszám: 100 • A kiadvány nem árusítható.

Obsah

ŠTÚDIE

Tóth Sándor János:

Fixátory dependencie v slovenčine a v maďarčine. 5

Uhrinová, Alžbeta:

K používaniu slovenského jazyka v Maďarsku 25

Dudová, Katarína:

Štylové modifikácie obrazu zeme v slovenčine 33

Šenkár Patrik:

Aspekty národnej/národnostnej literatúry ako literárnohistorickej jednotky 43

Vitézová, Eva:

Súčasnosť leporela – prvého žánru pre predčitateľov 55

Halász Ivan:

Karol Ketzer: „Šarišská“ novela Janka Jesenského 65

Merva Attila:

Dichotómia romantizmu. Jókai a Štúrovci 73

Ondrejcsák Eszter:

Halasove básne v preklade Antona Straku 83

Baka L. Patrik:

Čo by bolo keby? Trenka Csaba Gábor: Egyenlítői Magyar Afrika 99

Csiba Balázs:

Pramene k stredovekým dejinám Dunajskej Stredy (1435–1448). 105

RECENZIE

Tóth Sándor János:

Mandelíková, Lenka: Základy morfológie slovenského jazyka. 121

Čulenová, Eva:

Garančovská, Lenka: Testy zo slovenčiny ako cudzieho jazyka 123

Erdélyi Margit:

Šenkár Patrik: Súradnice básnickej polyfónie Slovákov v Rumunsku. 125

ZOZNAM AUTOROV 127

Fixátory dependencie v slovenčine a v maďarčine

Tóth Sándor János

The Application of Vernier Technology in Human Physiology Abstract

The aim of this study is to compare the casus system of Slovak and Hungarian. Dependence in syntactic structures can appear as free casus at the nominal phrase or bound to the meaning of the verb. These grammatical categories and word classes are usually presented in different chapters of grammar. Hereby we give a complex comparative description of them. The languages of our interest are really close but typologically and genetically different. These circumstances cause interference phenomena in language learning or minority language usage in bilingual situations.

Key words: casus, reaction, comparative linguistics, interference

Kľúčové slová: pád, väzba, komparatívna lingvistika, interferencia

1. Náčrt problematiky

Juraj Vaňko (2010, 265–325) používa odborný termín *fixátory dependencie* v kolektívnej vedeckej monografii *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny* (Dolník et al. 2010). Cieľom nášho príspevku je objasniť tento (možno záhadný) pojem pomocou porovnania funkcií pádov v slovenskom a maďarskom jazyku.

Pád je gramatickou kategóriou, ktorá slúži na vyjadrenie vzťahov medzi substantívami a slovami, ktoré s nimi významovo súvisia (pričom substantíva môžu byť zastúpené zámenami), preto má veľmi dôležitú morfosyntaktickú funkciu. Tieto vzťahy sú vyjadrené nominálne, napr.: *cesta lesom* alebo verbálne, napr.: *matka objala syna*.

Funkciou pádov je teda vyjadrovať vzťahy podstatného mena k iným slovám vo vete. Na vyjadrenie predmetových, príslovkových a prívlastkových vzťahov slúžia v slovenčine pády, ktorých význam spresňujú predložky (Ružička et al. 1966, 621), v maďarčine sa to rieši pádovými príponami a postpozíciami.

Morfologické monografie aj školské príručky založené na slovnodruhovom princípe spracúvajú túto tematiku oddelene, v kapitolách o substantívach, slovesách aj predložkách. Naším cieľom je poskytnúť komplexný pohľad na vyjadrenie voľných a viazaných príslovkových vzťahov a to pomocou príkladov dvoch nepříbuzných, avšak areálovo blízkych jazykov.

Pri porovnaní pádového systému maďarčiny a slovenčiny je možné vychádzať z viacerých **metód**. Napr. Vaňko (In: Vaňko – Auxová 2015, 57) zdôrazňuje **prvotnosť pádu**: „Treba vychádzať najskôr z otázky, na čo pád slúži, a až potom skúmať, ako sa jednotlivé významy, ktoré sa vo flektívnych jazykoch – vrátane slovenčiny – fixujú pádovými koncovkami, vyjadrujú v maďarčine.“ Preto ani nepripájame deklinačné tabuľky, tie sa nájdu v štandardných príručkách morfológie. Bežný používateľ maďarčiny si neuvedomuje pri-

tomnosť pádov vo svojom materinskom jazyku, lebo systém vyjadrenia syntaktických pozícií a adverbialných vzťahov je v maďarčine založený na súvislosti jedna gramatická séma – jedna gramatická prípona. Preto Maďar študujúci flektívny jazyk pociťuje pády indoeurópskych jazykov ako polysémické. Naopak, Slovák učiaci sa po maďarsky považuje maďarské „pády“ za rozptýlené, čo je opodstatnené jednak neustáleným počtom pádov, jednak faktom, že aj jazykovedci dlho diskutovali o tom, či je možné nazývať pádmi systém nominálnych morfosyntaktických sufixov maďarčiny. Existujú však aj prípady, kde je možné nájsť určité paralely medzi pádmi slovenčiny a maďarčiny, napr. inštrumentál „pri vyjadrovaní významu sociativosti: *cestovať s mamou* – *anyával utazik*; podobne aj pri vyjadrovaní nástroja alebo prostriedku: *svietiť sviečkou* – *gyertyával világít*, *cestovať autobusom* – *busszal utazik*, [...] maďarskému tzv. kauzálnu-účelovému pádu [...] by v slovenčine zodpovedalo spojenie predložky *po* s A, porov.: *gyógyszerért megy – íst po lieky* a pod.“ (Vaňko In: Vaňko – Auxová 2015, 59).

Druhou metodickou možnosťou je vychádzať zo **sémantiky predložiek** (porov. Šticha 2015, 615–708). Predložky sú pomocné, neohybné, neplnovýznamové slová. Pomáhajú vyjadriť rôzne, predmetové, prívlastkové, príslovkové vzťahy, napr. miesto a čas so zreteľom na skutočnosť, ktorú vyjadruje podstatné meno, sloveso alebo prídavné meno. Platí to napr. pre slovenčinu a nemčinu, avšak „príslovkové vzťahy v maďarčine nevyjadrujeme predložkami, ale príslovkovými príponami, postpozíciami alebo ukazovacími zámenami, napr.: *Pozsonyba*, *Pozsony mellé*“ (Misadová 2011, 27). „Maďarčina ako aglutinačný jazyk používa ten istý systém pádových prípon pre celú kategóriu mien. Z typologických vlastností slovenského jazyka vyplýva, že gramatická kategória rodu, čísla a pádu sa v tomto jazyku vyjadruje v rámci jedinej gramatickej morfémy, kým v aglutinačnom maďarskom jazyku sa kategória pádu vyjadruje osobitnými pádovými príponami. [...] Kým v slovenčine sa na vyjadrenie objektívnych miestnych vzťahov využívajú predložky, v maďarčine tie isté vzťahy vyjadrujeme predovšetkým príslovkovými pádmi a postpozíciami, pričom postpozície sú len sekundárnymi gramatickými prostriedkami, ktoré najčastejšie vyjadrujú nejakú pozíciu a majú skôr komplementárnu funkciu. Navyše pádové prípony v maďarčine tvoria uzavretý systém, kým postpozície majú otvorený systém“ (Misadová 2011, 89).

Pri porovnaní nie je možné aplikovať štrukturalistický prístup, preto vychádzame zo sémantiky pádov a to komplexne spolu s predložkami. Funkciu slovenského G, A, D, L, I v kombinácii s predložkami na vyjadrenie príslovkových vzťahov preberajú v maďarčine sémantické pády. Tie majú svoje vlastné prípony, neexistuje pádová homonymia, synonymia ani polysémia ako v slovenčine, preto sú paradigmy transparentnejšie.

2. Voľné vzťahy

Počet pádov v jazykoch sveta sa pohybuje medzi nulou až vyše desať. Slovenčina má pevný počet pádov, maďarský pádový systém je otvorený, menej stabilný. Téze *na jeden pád sa viažu viaceré funkcie, ich úlohu vo vete bližšie určujú predložky* protirečia príklady maď. pádov, ktoré v slovenčine nie sú vyjadrené pádmi a predložkami, ale inými prostriedkami.

„Ak vychádzame z názoru, že kategória gramatického pádu je prítomná aj v maďarčine, musíme hneď upozorniť aj na to, že počet pádov nie je v týchto dvoch jazykoch rovnaký. V súčasnej slovenčine sa vymedzuje šesť rozličných pádov, kým v maďarčine ich počet nie je ustálený. Stáva sa to preto, lebo v dôsledku vývinu jazyka

sa niektoré pádové prípony začínú správať predovšetkým ako derivačné morfémy, t. j. aktívne sa zúčastňujú na tvorení nových slov, čím sa ich gramatická funkcia zmení na funkciu slovotvornú“ (Misadová 2011, 89).

Tabuľka č. 1 Pády v maďarčine a ich slovenské ekvivalenty

pád v maď.	maď. príklad	slk. ekvivalent
nominativus	<i>A ház magas.</i> – podmet <i>A ház ablaka.</i> – posesor	N <i>dom je vysoký</i> G <i>okno domu</i>
accusativus	<i>hajót</i>	A, priamy predmet
dativus-genitivus	<i>Add oda apának.</i> – prisl. urč. <i>A háznak az ablaka.</i> – posesor	D G
inessivus	<i>hajóban</i>	v + L
elativus	<i>hajóból</i>	z + G (vnútro)
illativus	<i>hajóba</i>	do + G
superessivus	<i>hajón</i>	na + L
delativus	<i>hajóról</i>	z + G (povrch)
sublativus	<i>hajóra</i>	na + L
adessivus	<i>hajónál</i>	pri + G
ablativus	<i>hajótól</i>	od + G
allativus	<i>hajóhoz</i>	k + D
terminativus	<i>hajóig</i>	do + G
instrumentalis-comitativus	<i>hajóval</i>	s + I
causalis-finalis	<i>hajóért</i>	pre <i>lod'</i>
translativus-factitivus	<i>bátorrá</i> (válik vki) <i>férfivé</i> (válik vki) <i>okossá</i> (tesz vkit) <i>veszekedéssé</i> (fajul vmi)	<i>stať sa smelým</i> <i>stať sa mužom</i> <i>robiť múdрым (niekoho)</i> <i>zmeniť sa na hádku</i>
essivus-modalis	<i>kegyetlenül</i> <i>rendetlenül</i> <i>remekül</i> <i>rosszul</i> <i>szemtelenül</i> <i>szlovákul</i> <i>hajóul</i> (szolgál vmi) <i>jutalmul</i> (kap vmit)	„pád spôsobu“ <i>kruto</i> <i>neporiadne</i> <i>výborne</i> <i>zle</i> <i>bezočivo</i> <i>po slovensky</i> <i>(niečo) slúži ako lod'</i> <i>dostane (niečo) ako odmenu</i>
essivus-formalis (-similitivus)	<i>hajóként</i> (szolgál vmi) <i>tanárként</i> (dolgozik vki)	<i>(niečo) slúži ako lod'</i> <i>(niekto) pôsobí ako učiteľ</i>
formalis	<i>példaképp</i>	ako <i>príklad</i>
distributivus (num.)	<i>egyenként</i> <i>házanként</i>	po <i>jednom</i> po <i>domoch</i>
sociativus	<i>hajóstul</i>	<i>spolu s lod'mi, vrátane lodí</i>
temporalis	<i>tévénézéskor</i> <i>ötör</i>	počas <i>pozerania telky</i> o <i>piatej</i>
temporalis iterativus	<i>nyaranta</i> <i>reggelente</i>	každé <i>leto</i> každé <i>ráno</i>
modalis (adj., adv.)	<i>drágán</i> <i>elgyénileg</i>	<i>draho</i> <i>individuálne</i>
multiplikativus (num.)	<i>hétyszer</i>	sedemkrát

(zdroj: Dryer – Haspelmath et al. 2013 kpt. 49, Keszler et al. 2000, 203–204, Kiefer et al. 1999, 200, Lőrincz 2015, 67–68)

Nie každý maď. sufix predstavuje plnohodnotný pád, napr. *-képpen*, *-kor*, *-stul* / *-stül*, *-anta* / *-ente* tvoria prechodnú oblasť medzi slovotvornými a gramatickými sufixmi. Prípony *-a* / *-an* / *-en*, *-lag* / *-leg*, *-ul* / *-ül*, *-szor* / *-szer* / *-ször* sa viažu na prídavné mená a číslovky, sú na periférii pádového systému maďarčiny.

Páleš (1994, 110–113) načrtol systém sémantických pádov pre slovenský jazyk, kde pády nevnia v gramaticko-syntaktickom zmysle, ale približuje ich k sémantickým kategóriám. Ide o funkčné zložky jazyka, ktoré sú potrebné pri osvojovaní si druhého jazyka.

Za syntaktické pády sa v maďarčine považujú nominatív, akuzatív a datív. Ďalšie pády sú sémantické, ich výskyt presahuje rámec podstatných mien.

Porovnanie dvoch pádových systémov komplikuje nielen zložitnosť významových vzťahov v dvoch jazykoch, ale aj odstupňovanosť maďarského pádového systému:

1. Syntaktické pády: N, A, splyvajú D+G;

2. Sémantické pády vyjadrujú príslovkové vzťahy množstvom sufixov a postpozícií (záložka) – čím je ich viac, čím je otvorenejší systém, o to menej ide o pád v indoeurópskom zmysle slova (Buzássyová 1977b, 145).

Nominatív má v oboch skúmaných jazykoch totožné funkcie (až na privlastňovací vzťah), je centrálnym, gramatikalizovaným a neutrálnym pádom v slovenčine aj v maďarčine. Služi na pomenovanie, na fixovanie pozície podmetu.

Akuzatív je ďalším centrálnym syntaktickým pádom neobmedzenej účasti deja na pomenovanom jave. Jeho primárnou syntaktickou funkciou je vyjadrenie objektu. To, čo je pomenované akuzatívom, je neobmedzene zasiahnuté dejom. Použitie podstatného mena v A vo funkcii predmetu je podmienený tranzitívnosťou slovesa. V slovenčine je to prototypickou funkciou A (Ivanová 2011, 15), v maďarčine je to však jej jedinou funkciou: *Videl som Petra – Láttam Pétert.* Akuzatív v maďarčine – na rozdiel od slovenčiny – má iba tie funkcie, ktoré zastupuje bezpredložkový A v slk. T. j. A v maď. nemá sémantické funkcie ako cieľ pohybu, prekonanie vzdialenosti, pohyb k cieľu, uskutočňovanie v čase, uplynulý čas a pod., tieto funkcie sa vyjadrujú inými pádmami. V maďarčine sa významy slovenských predložkových pádov vyjadrujú samostatnými sufixmi. V tomto ohľade sa maďarčina približuje k tzv. „nepádovým“ jazykom, ktoré nedostatok flexie kompenzujú predložkami (Szabómi-hályová 1989, 480).

V intenčnom význame 'účasť na deji' má slk. a maď. **datív** spoločné vetotvorné funkcie. Ako syntaktický pád je D zastúpený v oboch jazykoch, JOS sémantickej zložky 'niekomu' je primárnou funkciou. Situáciu komplikujú dva faktory:

1. predložkové funkcie D vyjadrujúce priestorový význam;

2. posesívnosť ako osobitná kategória v maď.

Genitív sa v maď. nepokladá za samostatný pád. Jeho funkcie preberajú iné pády, kompozitá, resp. privlastňovanie je v maďarčine vyjadrené privlastňovacími príponami na privlastňovanom objekte (a *tanító autója* 'učiteľ auto G') alebo datívom (a *tanítónak az autója* 'učiteľ D auto G') (Vaňko In: Vaňko – Auxová 2015, 57–58), kým v slovenčine má primárnu funkciu pád prívlastku (Vaňko In: Vaňko – Auxová 2015, 39). Slovenský G vyjadruje príslušnosť, prameň, cieľ niečoho, majetok, kvantifikáciu, porovnanie, časť celého (partitívny G) časový úsek, referenčný bod v priestore referenčný bod v čase, približný čas, bod, z ktorého vychádza pohyb začiatok deja, cieľ pohybu koniec deja. Maďarčina každú takúto sému vyjadruje osobitným pádom. Okrem tohto „rozptylu“ je najdôležitejším javom ovplyvňujúcim aj JOS neprítomnosť záporového, parti-

tívneho G a vyjadrovanie niektorých hore uvedených funkcií G kompozitami v maď. Adnominálne významy G sú v maď. často vyjardené kompozitami, ktorých slovo tvorný význam je posesívny. Maďarským ekvivalentom predložkového G sú pády vyjadrujúce príslovkové vzťahy miesta a času.

Lokál nemôže zaujímať vo vete ani jednu z centrálnych pozícií, vyjadruje však lokalizáciu v priestore a čase. Vždy stojí s predložkami, pomocou nich spresňuje vyjadrovanie okolností deja, napr.: *sedel na stanici, vrátil sa o šiestej, stretneme sa po / o šiestej*. L sa nezúčastňuje na intenčnej štruktúre vety. Nie je to pád v plnom zmysle slova, lebo bez predložky nemôže vyjadriť vzťah k slovesu. Vyjadruje len príslovkové vzťahy, syntaktickú funkciu predmetovú má zriedkavo, iba v spojení s predložkou *o*, napr.: *hovoríť, mlčať o niečom* a s predložkou *po*, napr.: *dať deťom po koláči*. Lokál aj inštrumentál sú na okraji pádového systému slovenského jazyka, a práve preto sú bližšie k sémantickým pádom v maď.

Inštrumentál v maďarskom jazyku má zúženú funkciu na pád instrumentalis-comitativus, ktorý vyjadruje príslovkové určenie prostriedku / nástroja, pri tranzitívnych slovesách, napr.: *cestovať autobusom, zaoberať sa úlohou, písať perom, naplniť pohár medom, ulica je vydláždená kockami*, a to sufixom **-val / -vel** (kivel, mivel? – /s/ kým, /s/ čím?). „Pádovou príponou **-val / -vel** sa v maďarčine vyjadruje v prvom rade sociatívnosť. V tomto význame je jej slovenským ekvivalentom predložka *s*, ktorá sa viaže len s inštrumentálom a vyjadruje iný vzťah ako priestorový, napr.: *Katival utazik – cestovať s Katkou*, pričom sa tento vzťah dá približne charakterizovať výrazmi ako spoluúčasť, sprievodná účasť. Prípona **-val / -vel** však v maďarčine môže zodpovedať aj slovenskému holému inštrumentálu, napr.: *buszszal utazik – cestovať autobusom*, v tom prípade označuje iba vzťah prostriedku a konateľa deja“ (Misadová 2011, 95–96).

Systém priestorových postpozícií a sufixov v maďarčine a ich slovenské ekvivalenty

Priestor je egocentrický. Egocentrické ukazovatele sú napr. v nemčine: *hin-, her-, herauf, hinab*, v slovenčine: *ta chodí, ta šiel*. Deiktické centrum sa označuje ukazovacími zámenami, deiktickými príslovkami (*tu, tam*) alebo slovesami pohybu. V Strednej Amerike a v západnej Afrike sú jazyky, ktoré vyjadrujú pozíciu tzv. pozičnými podstatnými menami, ktoré sú gramatikalizované na úlohu predložiek (*v – brucho, za – chrbát, hore – nebo, dole – zem*) (Pokorný 2010, 250–252). Podobné gramatikalizačné procesy mali pádové prípony a postpozície v maďarčine a predložky v slovenčine.

Vyjadrovanie priestoru je rozmanité a vyznačuje sa niekoľkými modelmi konceptualizácie sveta. Základom vyjadrovania priestorových vzťahov napr. vo vete *Lampa je na stole*. sú:

- **figuratívny objekt** (určujeme jeho polohu): *lampa*
- **vzťažný objekt** (ku ktorému určujeme jeho polohu): *stôl*
- **deiktické centrum** (hľadisko pozorovateľa): miesto, odkiaľ pozorujeme.

Sekundárnym vzťažným objektom môžu byť **vzdialenosť, kontakt, smer, dráha pohybu**.

K vyjadreniu dynamických zmien sa konfigurácia (poloha) medzi figuratívnym a vzťažným objektom kombinuje spôsobom smeru zmeny. V lokatívnych konštruk-

ciách sa používa sponové sloveso (*byt'*) alebo sloveso pozície (statické: *leží*, inchoatívne: *ľahol si*, kauzatívne: *položil ho*) (Krupa 1980, 84).

Kompatibilitnosť slovesa so substantívom závisí od relačnej a referenčnej zložky významu. Tzv. figuratívnym objektom môžeme vyjadriť priestorové vzťahy, objekt, polohu a pohyb; vyjadrujeme ním pozíciu alebo orientáciu. Vzťažný objekt je objekt, ku ktorému polohu / pohyb určujeme; môže byť topologický alebo projektívny. Ďalším faktorom je deiktické centrum: hľadisko pozorovateľa, hovoriaceho. Napr. vo vete *Lampa je za stolom*. figuratívnym objektom je *lampa*, vzťažným objektom je stôl a deiktickým objektom je miesto, kde sa hovoriaci nachádza. Môže sa vyskytnúť aj sekundárny vzťažný objekt. Používaním týchto faktorov môžeme vytvoriť neko- nečné množstvo variácií. Základná lokatívna konštrukcia je odpoveďou na otázku *kde?* (Pokorný 2010, 250).

Misadová (2011, 96–102) vychádza z konkrétnych príslovkových vzťahov, na prvom mieste sa zaoberá miestnymi vzťahmi. Jazykové prostriedky slúžiace na určenie miesta sa diferencujú podľa smeru pohybu, a to dvomi dynamickými vektormi (odpovedajúcimi na otázky *honnan?* 'odkiaľ?' a *hova?* 'kam?') a jedným statickým (odpovedá na otázku *hol?* 'kde?'). Ďalším činiteľom, ktorý určuje miestne vzťahy, je dimenzia priestoru, v ktorom sa osoba vykonávajúca činnosť alebo predmet nachádza. Na základe toho rozlišujeme vnútorné (*iskoláiban* 'v škole'), povrchové (*asztalra* 'na stôl') a vonkajšie (*onnan* 'odtiaľ') miestne vzťahy. Pri určovaní miestnych vzťahov nesmieme zabudnúť na osobité formy vyjadrenia blízkosti a vzdialenosti, napr.: *ebbe / abba, erről / arról, ehhez / ahhoz* 'do toho, o tom, k tomu'.

Tabuľka č 2 Ternárne používanie pádových prípon, postpozícií a predložiek

lokalizácia / priestor	statickosť	dynamickosť (zaujatie pozície)	dynamickosť (rušenie pozície)
povrch	<i>könyvön</i> – na knihe <i>teraszon</i> – na terase <i>téren</i> – na námestí <i>utcán</i> – na ulici slk. L	<i>járdára</i> – na chodník <i>könyvre</i> – na knihu slk. A	<i>térről</i> – z námestia <i>utcaról</i> – z ulice slk. G
lokalizácia vo vnútri trojrozmerného priestoru, nádoba	<i>házban</i> – v dome <i>kertben</i> – v záhrade <i>várban</i> – na hrade slk. L	<i>kertbe</i> – do záhrady <i>lakásba</i> – do bytu slk. G <i>várba</i> – na hrad slk. A	<i>orvostól</i> – od lekára <i>üzlettől</i> – od obchodu slk. G
lokalizácia v priestranstve, v inštitúcii	<i>városban</i> – v meste <i>kollégiumban</i> – na in- ternáte maď. na Slovensku: <i>internáton</i> – interfrenčný jav. <i>utcán</i> – na ulici <i>állomás</i> – na stanici slk. L	<i>városba</i> – do mesta slk. G <i>kollégiumba</i> – na internát <i>utcára</i> – na ulicu <i>állomásra</i> – na stanicu slk. A	<i>városból</i> – z mesta <i>kollégiumból</i> – z internátu <i>utcaról</i> – z ulice <i>állomásról</i> – zo stanice slk. G
susedstvo	<i>orvosnál</i> – u lekára <i>szülőknél</i> – u rodičov slk. G	<i>orvoshoz</i> – k lekárovi <i>szülőkhöz</i> – k rodičom slk. D	<i>iskolából</i> – zo školy <i>könyvből</i> – z knihy slk. G

zadná lokalizácia	<i>asztal mög ött – za stolom</i> slk. I	<i>asztal mög é – za stól</i> slk. A	<i>asztal mög ül – s poz a stola</i> slk. G
predná lokalizácia	<i>asztal előtt – pred stolom</i> slk. I	<i>asztal elé – pred stól</i> slk. A	<i>asztal előtt – s pred stola</i> slk. G
spodná lokalizácia	<i>asztal al att – pod stolom</i> slk. I	<i>asztal al á – pod stól</i> slk. A	<i>asztal al ól – s pod stola</i> slk. G
bočná lokalizácia	<i>asztal mell ett – (stát) vedľa stola</i> slk. G	<i>asztal mellé – (položiť niečo) vedľa stola</i> slk. G	<i>asztal mellől – s po pri stola / (vstát) od stola</i> slk. G
lokalizácia „medzi“	<i>házak köz ött – medzi domami</i> slk. I	<i>házak köz é – medzi domy</i> slk. A	<i>házak köz ül – s po medzi domov</i> slk. G
vrchná lokalizácia	<i>asztal föl ött – nad stolom</i> slk. I	<i>asztal föl é – nad stól</i> slk. A	<i>asztal föl ül – z nad stola</i> slk. G
lokalizácia „okolo“	<i>asztal körül – (sedieť) okolo stola</i> slk. G	<i>asztal köré – (sadrnúť si) okolo stola</i> slk. G	Ø
frontálna pozícia	<i>egymással szem be nézni – pozeráť sa proti sebe</i> slk. D	<i>egymással szem ben állnak – stát proti sebe</i> slk. D	<i>szem ből jön az autó – auto ide z protismeru</i> slk. G
smer	Ø	<i>ház fel é – (ísť) smerom k domu</i> slk. D	<i>ház fel ől – (prichádzať) od domu</i> slk. G
tranzitívna lokalizácia	<i>úton át / keresztül – cez cestu</i> slk. A	Ø	Ø

(zdroj: Pléh – Lukács et al. 2014, 903, Vaňko In: Vaňko – Auxová 2015, 59, Misadová 2011, 90–98, Szabómihályová 1989, 489, Mandelíková 2016, 143–144, Štícha 2015, 618–648, Hegedűs 2004, 70–81, 156)

V slovenčine sa pri rovinnom členení takisto rozlišuje spodná, vrchná, predná, zadná a bočná časť, ale na vyjadrenie týchto pozícií, na spresnenie pádového významu sa používajú jednoduché predložky *pod*, *nad*, *pred*, *za*, *vedľa*; a podvojný, odvodené predložky *spod*, *znad*, *spred*, *spoza*, *spopri*. Slovenčina a maďarčina vykazujú analógiu v prípade významu predložky *medzi* a postpozície *között* v porovnaní s nem. *zwischen* – *unter* a angl. *between* – *among*. V slk. predložky *okolo*, *proti*, *vedľa* nie sú diferencované podľa opozície statickosti ↔ dynamickosti. Takéto prípady svedčia o totožnosti alebo odlišnosti jazykového obrazu sveta v súvislosti s vyjadrením časovo-priestorových vzťahov. Ďalšie špecifiká z výskumu Szabómihályovej a Misadovej:

„V skupine kontaktočných predložiek v slovenčine sa vymedzuje osobitná skupina: *po*, *o*. Ich spoločným znakom je dynamizácia kontaktu. V maďarčine sa na vyjadrenie tohto významu nevyvinuli špecifické formy, používajú sa primárne kontaktové prípony, význam dynamickosti vyplýva zo sémantiky slovesa. [...] *sedieť v lese* : *chodiť po lese* – *az erdőben ül* : *az erdőben jár*

ležať na stole : posúvať po stole – az asztalon fekszik : az asztalon tologat (valamit) [...]

Predložka o vyjadruje časovo obmedzený kontakt deja s povrchom objektu. V maďarčine neexistuje prípona, ktorá by disponovala tými istými príznakmi, ako kontextové ekvivalenty sa používajú predovšetkým smerové prípony *-hoz* a *-nak*, v niektorých prípadoch *-ra*. To znamená, že v maďarčine z ternárneho protikladu približovanie – kontakt – rušenie kontaktu sa uprednostňuje prvý, ktorý už sám osebe obsahuje určitý dynamický moment. O interpretácii významu prípony rozhoduje kontext, predovšetkým sloveso:

a falhoz megy : a falhoz dob valamit – írás k stene : hodiť niečo o stenu

Slovenská predložka o je neutrálna z hľadiska toho, či ide o kontakt vertikálny, alebo horizontálny. V maďarčine však pri objektoch, kde sú možné obidva kontakty, rozlišuje sa vertikálny kontakt (*-hoz*, *-nak*) a horizontálny kontakt (*-ra*): *az asztalhoz / asztalnak támaszkodik : az asztalra támaszkodik – opierať sa o stôl*“ (Szabó-mihályová 1989, 484–485).

„Pre obidva jazyky však platí, že predložky / prípony vyjadrujúce kontakt s povrchom objektu majú všeobecnejší, abstraktnejší význam, než prípony / predložky vyjadrujúce vnútorný kontakt“ (Szabó-mihályová 1989, 484).

„Na vyjadrenie zaujatia pozície *kam?* a pozície *kde?* sa v slovenčine používa tá istá predložka, ktorá sa však v dôsledku prekryvania predložkových významov viaže vždy s iným pádom – pri označení zaujatia pozície s A, napr.: *kam?* – **pod stôl**, a pri označení pozície s I, napr.: **pod stolom**.

Postpozície *köré*, *körül* majú význam ‘nachádzať sa okolo objektu’. Vyjadrujú len zaujímanie pozície a pozíciu, rušenie pozície osobitne nevyčleňujú. Ako ich slovenský ekvivalent sa používa predložka *okolo*, ktorá však v maďarčine uvedené terárne významy nerozlišuje.

Postpozície *közé*, *között*, *közül* vyjadrujú pozíciu vzhľadom aspoň na dva objekty. Slovenským ekvivalentom je pri prvých dvoch členoch terárneho protikladu predložka *medzi* (A, I), pri označení rušenia pozície predložka *spomedzi*.

Postpozície *felé*, *felől* majú smerový význam. Ich ekvivalentom pri označení zaujatia pozície je datívna predložka *k*, ktorá pomocou smerových slovies vyjadruje dynamické vzťahy bez kontaktu. Na vyjadrenie rušenia pozície sa v slovenčine ako ich ekvivalent používa predložka *od*.

Synonymné postpozície *át*, *keresztül* stoja s podstatným menom s pádovou príponou *-n* / *-on* / *-en* / *-ön* a poukazujú na prekonanie vzdialenosti. V slovenčine im zodpovedá akuzatívna predložka *cez*, ktorá v základnom priestorovom význame vyjadruje len smerovanie“ (Misadová 2011, 98).

Ondrejovič (1997, 157–159) a Janda (2002, 4–6, 21) poukazujú na metaforické prenesenie priestorových významov na časové v slovanských jazykoch a v angličtine. Priestorová koncepcia je dôležitejšia, ako časová. Priestorová koordináta je bezprostrednejšie vnímateľná ako časová (Krupa 1980, 78). Priestorový význam predložiek slúži ako základ pre tvorenie väčšiny druhotných významov. Iné ako lokálne významy sa v maďarčine vyjadrujú príponami *-nak* / *-nek*, *-ul* / *-ül*, *-ként*, *-vá* / *-vé*, *-val* / *-vel* a *-ért* či nulovou morféomou. Ich slovenskými ekvivalentmi sú prvotné predložky *po*, *pre*, s a v ostatných prípadoch bezpredložkové pády. Maďarské postpozície s iným významom ako lokálnym *múlva*, *óta*, *után*, *ellen*, *miatt*, *végett* sa

v slovenčine vyjadrujú predložkami *o, od, po, proti, pre* a *kvôli*. Orientácia v priestore a čase patrí k univerzáliám. Ich vyjadrovacie prostriedky v danom jazykovom systéme však závisia od komunikačných potrieb, ktoré sa funkčne realizujú v gramatickej sústave.

Nepriestorové významy priestorových prípon:

hisz az angyalokban – veriť v anjelocho
szerelmes vkibe – je zamilovaný do niekoho
elege van a sajtból – má syra dosť
emlékezik vmire – pamätať sa na niečo
hall vkiről – počuť o niekom
fél vmitől – báť sa niečoho
csatlakozik vmihez – pridať sa k niečomu
 (Pléh – Lukács et al. 2014, 911)

„Maďarské prípony vyjadrujúce lokálne vzťahy majú v slovenčine významovo veľmi podobné ekvivalenty, a to tzv. priestorové predložky, ktoré veľmi presne diferencujú priestorové vzťahy. [...] Pozície pri lokálnych významoch sa v maďarčine vyjadrujú predovšetkým postpozíciami. Tie isté sémantické príznaky sa v slovenčine realizujú najmä prvotnými, ale aj druhotnými predložkami. Výrazné rozdiely sú však vo vyjadrovaní terárnych protikladov pomocou postpozícií v maďarčine a ich ekvivalentov v slovenčine. Kým v maďarčine sa rovinné pozície vyjadrujú samostatnými postpozíciami *alá, alatt, alól; fölé, fölött, fölül; elé, elött, elöl; mögé, mögött, mögül; mellé, mellett, mellől*, v slovenčine sa používajú predložky *pod, nad, pred, za* (ktoré sa viažu s dvoma pádmami, čím sa rozlišujú prvé dva členy terárneho protikladu), ďalej predložky *spod, znad, spered a spoza*“ (Misadová 2011, 101–102).

Postpozície nie sú zaradené do pádového systému maďarčiny. Postpozície tvoria v maďarčine otvorený systém, navyše ich počet sa neustále zvyšuje. Prvotné sú postpozície, ktoré vyjadrujú základné miestne, časové a príčinné významy.

Systém maďarských prípon a postpozícií je diferencovanejší, ako systém ich slovenských ekvivalentov, táto diferencovanosť sa týka predovšetkým označenia rovinných pozícií, kde sa všetky významy vyjadrujú osobitnými príponami.

Maďarské postpozície sú dynamickejšim slovným druhom ako slovenské prepozície. Majú silnú prepojenosť s príponami, zámenami aj príslovkami, napr.: *-ben / bennem / bent, -re / rám / rajta*. Postpozície aj prípony môžu byť v maďarčine koreňom slova pri ďalšej sufikácii, vyjadrujúc význam predložkového pádu osobného prívlastňovacieho zámena, čiže pridáva sa sufix plurálu alebo osobná posesívna prípona, napr. postpozícia *alatt* *alattam, alattad, alattunk* ‘podo mnou, pod tebou, pod nami’ sufix *-nál* *nálam, nálunk* ‘u mňa, u nás’. Stupňovaním postpozícií vznikajú príslovky a častice *alatt* *legalább* ‘aspoň’, *fölött* *legföljebb* ‘navyše’. Navyše je možné z nich tvoriť prídavné mená: *alatti* ‘súci pod niečím’, *alsó* ‘dolný’, *legalsó* ‘najnižší’, *fölötti* ‘súci nad niečím’, *főlső* ‘horný’, *legfőlső* ‘najvyšší’. Tieto korene fungujú v maď. aj ako predpony: *aláhúz* ‘podčiarknuť’, *felépitmény* ‘nadstavba’, *alagsor* ‘suterén’, *felad* ‘podať’, *feladat* ‘zadanie, úloha’ (Hegedűs 2004, 84–93). Na rozdiel od slk. predložiek sú maď. postpozície ohybné.

Pre oba jazyky je charakteristickým javom tvorba druhotných predložiek, resp. postpozícií, lebo prvotné sú mnohovýznamové (porov. Hegedüs 2012, 180–182):

- jednoduché – *bez, do, v, na, z, o, s, do*;
- podvojný – *po|nad, po|pod, po|pred, po|za*;
- trojný – *s|po|medzi, s|po|nad, s|po|pod, s|po|za*.

Staršie predložky vznikli z prísloviek.

- jednoduché – *blízko, dolu, hore, mimo*;
- podvojný – *poniže, povyše, pomimo*;
- trojný – *sponiže, spovyše*;
- odvodené – *kvôli, voči, namiesto, okolo*.

Novšie predložky vznikli z pádov plnovýznamových slovných druhov, majú konkrétnejší význam. Druhotnou predložkou je aj absolútny prechodník slovies – *začínajúc* + I.

- jednoduché – *prostredníctvom, pomocou, zámerom, vinou*;
- zložený – *v prípade, v rámci, vo forme, v podobe*.

Zdrojom vzniku druhotných postpozícií v maďarčine sú taktiež ostatné slovné druhy: *pirula alakjában* 'vo forme tabletky', *milyen alapon* 'na akom princípe', *újév alkalmából* 'z príležitosti nového roka', *semmi áron* 'za žiadnu cenu', *fizetés dolgában* 'vo veci platu', *ettől eltekintve* 'neberúc do úvahy', *az üggyel kapcsolatlában* 'v súvislosti so záležitosťou', *gyengébbek kedvéért* 'pre (radosť) slabších', *maga módján* 'svojim spôsobom', *példának okáért* 'napríklad', *ebben a vonatkozásban* 'v tejto súvislosti', *erre vonatkozóan* 'vzťahujúc sa na...'.

3. Viazané vzťahy

Podstatu pádov nie je možné pochopiť bez vzťahu k slovesu. Pád spolu s valenciou slovesa je morfosyntaktickým prostriedkom spájania slovesa a substantíva (Sokolová 2007, 28). Buzássyová tvrdí (1977a, 146), že pád má dve subkategorie: pád mena a slovesná väzba. Korelácie medzi slovesami a mennými argumentmi nás privádzajú k otázke vnútorného usporiadania predikácie. Ak je predikácia systémom, v ktorom argumenty sú prvkami a sloveso je nositeľom vzťahu medzi týmito prvkami, platia pre predikáciu všeobecné zákonitosti systému: vzťahy nemôžu existovať bez prvkov ani prvky bez vzťahov.

Podľa počtu menných argumentov ide o unárny (*Kameň je tvrdý*), binárny (*Sedliak kosí trávu*), ternárny (*Sestra napísala matke list*) atď. predikačný vzťah (Krupa 1980, 65–66). Podľa Pokorného (2010, 250) napr. lokatívnymi významami súvisia formy slovies pozície, napr.:

- statívna forma, napr.: *leží*;
- inchoatívna forma, napr.: *ľahol si*;
- kauzatívna forma, napr.: *položil ho*.

Viazanými príslovkovými určeniami, ktoré užšie súvisia s významom slovesa, ako odlišnými väzbami sa zaoberáme v slovensko – maďarskej relácii.

Väzba = rekcia: nadradený člen si vyžaduje doplnenie podradeným členom, ktorému diktuje pád: *schopný urobiť, písať úlohu, plný mlieka*.

Ide o taký spôsob determinatívneho spojenia členov syntagmy, v ktorom na-

dradený člen (sloveso alebo zriedkavejšie prídavné meno) určuje závislému substantívu jeho pádovú formu: *riešiť úlohu, pomáhať otcovi, zaujímať sa o prácu, dožadovať sa pravdy; byť verný priateľovi, byť žiadostivý chvály...* Vázba sa uplatňuje pri takých slovesách (alebo zriedkavejšie prídavných menách), ktorých význam bez doplnenia substantívom v určitom páde by bol prázdny, napr. veta *Žiak vyriešil*. by bola komunikatívne neúplná, ak by sloveso *vyriešil* nebolo určené napr. podstatným menom *úloha* v akuzative, teda *Žiak vyriešil úlohu*. Vetný člen, ktorý väzobne určuje sloveso alebo prídavné meno, je predmetom vety.

Vázba ≠ valencia. Valencia sa netýka len pravovalenčných, ale aj ľavovalenčných doplnení a na rozdiel od rekcie sa ako valenčné hodnotia aj obligatórne príslovkové určenia. Nie je ostrá hranica medzi silnou závislosťou (rekcia, napr. *hnať koňa*) a príslovkovým určením na druhom póle (*pracovať na poli*). Medzi nimi sa realizujú nepriame predmety (*dať knihu bratovi*) a viazané príslovkové určenia (*dať knihu na stôl*) (Ivanová 2011, 34).

„Pri porovnávaní slovenských a maďarských slovesných väzieb vychádzame z toho, že v oboch jazykoch sa nachádzajú aj predmetové (tranzitívne) aj bezpredmetové (intransitívne) slovesá, dokonca predmetové slovesá sa v oboch jazykoch vystupujú raz spolu s predmetom (napr.: *Marta číta knihu*. – *Márta könyvet olvas.*), inokedy bez predmetu (napr.: *Marta číta*. – *Márta olvas.*). V maďarčine však na rozdiel od slovenčiny za predmet pokladáme len paciens vyjadrený A, iné tvary zasiahnutej veci sa pokladajú za väzbu s príslovkovým určením (porov.: *vár vkit* – predmetová väzba, *vár vkire* – väzba s príslovkovým určením). Z hore uvedených vyplýva, že v maďarčine sa tranzitívne slovesá dopĺňujú nielen predmetom, ale aj príslovkovým určením“ (Misadová 2011, 63).

V maďarčine je väzbou tzv. viazané príslovkové určenie (kötött határozó) ako syntagmatické spojenie slov, v ktorom tvar príslovkového určenia (prípona, postpozícia) závisí od nadradeného slova (slovesa) *bízik, csalódik vkiben, vétkes a do-logban, tanul az esetből, változtat az életén, töri a fejét a feladaton, felel a kérdésre, hozzáfog a munkához, hasonló a barátjához, köze van az estehez, nekilát a takarításnak, felment a tanóra alól, védekezik a betegség ellen, kö-zömbös az udvarlója iránt, óvatos a szomszédjával szemben, gyönyörködni va-lamiben, felelős valakiért, érdeklődni valaki vagy valami iránt* (Keszler et al. 2000, 133, 426–427).

Je veľa takých maďarských slovies, ktorých význam dopĺňa príslovkové určenie vždy iba určitými záväznými príponami alebo postpozíciami, takže so slovesom tvoria už skoro lexikálne viazané spojenie. Stále príslovkové väzby podstatných mien sú nositeľmi idiomatičnosti.

Nasledujúci prehľad na základe materiálu Králika (1997, 37–52) a Törökovej (1977, 151–153) obsahuje len časť slovenských a maďarských slovies s rozdielnou väzbou. Najfrekvenciejšie korelácie väzieb sme označili sivým podfarbením. Z týchto väzieb by sme mohli uviesť vyše 10 príkladov, avšak do tabuľky sa nezmestili.

Tabuľka č 3 Korelácie väzieb maďarských a slovenských slovies

maď. pád ↓	slk. predl. A	slk. G	slk. predl.G	slk. D
accusativus	<i>félt vkit – báť sa o niekoho, elveszít vmit – prísť o niečo</i>	<i>elkövet vmit – dopustiť sa niečoho, illet, érint vkit, vmit – týkať sa niekoho, niečoho</i>	<i>bosszant vkit – dobíe- dzať do niekoho, ugrat vkit – uťahovať si z niekoho</i>	<i>fenyeket vkit – hroziť niekomu, megvet vkit – opovrhovať niekomu, szolgál vkit, vmit – slú- žiť niekomu</i>
inessivus	<i>hisz vkiben – veriť v niekoho</i>	<i>meghal vmiben – zom- rieť na niečo</i>	<i>örömet lelvmiben – mať radosť, tešiť sa z niečoho</i>	<i>(meg)bízik vkiben – dôverovať niekomu</i>
illativus	<i>akadályba ütközik – naráža na ťažkosti, eszébe jut – príde mu na um</i>	<i>kapaszkodik vmibe – chytať sa niečoho</i>	–	<i>olt vkibe – vstúpiť niekomu</i>
superessivus	–	<i>részt vesz vmin – zú- časťniť sa niečoho</i>	<i>nevet vkin – smiať sa z niekoho</i>	<i>csodálkozik vmin – ču- dovať sa niečomu, bosz- szút áll vkin – pomstíť sa niekomu, nevet vkin – vysmiať sa niekomu</i>
delativus	<i>szó van vkiről – ide o niekoho, tárgyal vmi- ről – jednať sa o niečo, elfelelkezik vkiről – za- budnúť na niekoho</i>	<i>lemond vmiről – zriek- nuť sa niečoho</i>	–	–
sublativus	<i>töreszik vmire – usilo- vať sa o niečo, pályázik vmire – uchádzať sa o niečo, támaszkodik vmire – opierať sa o niečo</i>	–	<i>idegen nyelvre fordít – prekladá do cudzieho jazyka</i>	<i>hasonlít vkire – podo- bať sa niekomu</i>
ablativus	–	<i>fél vmitől – báť sa nie- čoho, óvakodik vkitől – chrá- niť sa niečoho, meg- foszt vmitől – zbaviť niečoho</i>	<i>irtózik vmitől – mať strach z niečoho</i>	<i>elszökik vkitől – ujsť niekomu, megmenekül vkitől – uniknúť nie- komu</i>
allativus	<i>fordul vkihez – obrátiť sa na niekoho, támasz- kodik vmihez – opierať sa o niečo</i>	<i>hozzáér vmihez – do- tknúť sa niečoho, ra- gaszkodik vmihez – držať sa niečoho</i>	<i>hozzáfog vmihez – pustiť sa do niečoho, ért vmihez –</i>	<i>alkalmazkodik vmihez – prispôbovať sa niečomu</i>
instr.- comitativus	<i>törődik vmivel dbať – na niečo / o niečo, meg- próbálkozik vmivel – po- kúšať sa o niečo</i>	<i>teleszívja magát vmivel – nadýchať sa niečoho</i>	–	<i>szembesül vmivel čeliť – niečomu, egyenlő vki- vel, vmivel – rovná sa niečomu</i>

slk. predl. D	slk. L	slk. I	slk. predl. I	maď. pád ↓
<i>beismer, bevall vmit – priznať sa k niečomu, tekintetbe vesz vmit – prizerať sa k niečomu</i>	<i>folytat vmit – pokračovať v niečom</i>	<i>pazarol vmit – mrhať niečím (aj čo) megvet, lenéz vkit, vmit – pohŕdať kým, čím</i>	<i>hajszolja a pénz – hnať sa za peniazmi, siratja az anyját – plakať za materou</i>	accusativus
–	<i>megegyezik, vmiben – dohodnúť sa na niečom, részesül vmiben – podieľa sa na niečom</i>	<i>bővelkedik vmiben – oplývať niečím, szenved vmiben – trpieť niečím</i>	–	inessivus
–	–	–	<i>beletörődik vmibe – zmieriť sa s niečím</i>	illativus
–	–	<i>beszél vmilyen nyelven – hovoriť nejakým jazykom</i>	<i>elgondolkodik vmin – zamyslieť sa nad niečím, megkönyörül vkin – zmlievať sa nad niekým</i>	superessivus
–	–	–	–	delativus
<i>sor kerül vmire – d'ôjsť k niečomu, felszólít vmire – vyzvať k niečomu, nevel vmire – vychovávať k niečomu</i>	–	–	<i>gazdagságra vágyik – plachtiť za bohatstvom számít vkire – počítat' s niekým, figyelmeztet vmire – varovať pred niečím</i>	sublativus
–	–	–	<i>elbúcsúzik vkitől – rozlúčiť sa s niekým, elváll a feleségétől – rozviesť sa s manželkou</i>	ablativus
–	<i>ragaszkodik vkihez – lipnúť na niekom, nyúl vmihez – siahať po niečom</i>	–	<i>megy vkihez – ísť za niekým</i>	allativus
–	–	–	–	instr.-comitativus

Menej frekventované kombinácie väzieb a dvojité väzby sme nezobrazili v tabuľke.

mad'. sublativus – väzba s prostým A v slk.

emlékszik vmire – pamätať si niečo

gyanakodik vkire – podozrievať niekoho

szomjazik vmire – smädiť niečoho

mad'. instrumentalis-comitativus – väzba s prostým A v slk.

találkozik kivel – stretnúť niekoho

mad'. elativus – väzba s prostým G v slk.

jót eszik / iszik vmiből – najesť sa / napiť sa niečoho

mad'. dativus-genitivus – väzba s predložkovým A v slk.

(neki)támaszt vminek – opierať o niečo

tekint, tart vminek – považovať za niečo

örül a találkozásnak – teší sa na stretnutie

Dvojité väzby slovenských slovies majú zvyčajne jednu väzbu (najmä A) spoločnú s maďarčinou, druhú odlišnú. V príkladoch zvýrazňujeme odlišné väzby, hviezdikou sú označené doslovné preklady väzieb, ktoré znázorňujú odlišnosť jazykového obrazu sveta: *dopomôcť niekoho k niečomu* *‘hózzáségit vkinek vmihez’ – *hózzáségit vkit vmihez* *‘dopomôcť niekoho k niečomu’

hanbiti sa za niečo pred niekým ‘szégyellni vmiért vki előtt’ – *szégyellni vki előtt vmit* *‘hanbiti pred niekým niečo’

konkurovať niekomu v niečom ‘versenyezni vkinek vmiben’ – *versenyezni vkivel vmiben* ‘konkurovať s niekým v niečom’

kradnúť / ukradnúť niekomu niečo ‘(el)lop vkinek vmit’ – *(el)lop vkitől vmit* ‘ukradnúť od niekoho niečo’ (pozri Záhradníková 2002, 334)

nanútiť niekomu niečo *‘rákényszerít vkinek vmit’ – *rákényszerít vkire vmit* *‘nanúti na niekoho niečo’

obliecť, obuť niekomu niečo *‘felöltöztet vkinek vmit’ – *ráad vkire vmit* *‘obliecť na niekoho niečo’

odňať niekomu niečo *‘megvon vkinek vmit’ – *elvesz, megvon vkitől vmit* *‘odňať, zobrať od niekoho niečo’

odoprieť niekomu niečo *‘megtagadni vkinek vmit’ – *megtagadni vmit vkitől* *‘odoprieť niečo od niekoho’

poznať niekoho po niečom ‘ismerni vkit vmi után’ – *ismerni vkit vmiről* ‘poznať niekoho z niečoho’

stáva sa niekomu niečo *‘megesik vkinek vmi’ – *megesik vkivel vmi* *‘stáva sa s niekým’

učí niekomu niečo ‘vkinek vmit tanít’ – *vkit vmire tanít* ‘učí niekoho na niečo’

vziať niekomu niečo *‘elvesz vkinek vmit’ – *elvesz vkitől vmit* *‘vziať od niekoho niečo’

zakladať niečo na niečom *‘alapoz vmit vmin’ – *alapoz vmit vmire* *‘zakladá na niečo’

záležať niekomu na niečom *‘fontos vkinek vmin’ – *fontos vkinek vmi* *‘záleží niekomu niečo’

závidieť niekomu niečo – *irigyel vkit / vkitől mit* – väzba A je totožná
zbaviť niekoho niečoho – *megfoszt vkit vmitől* – liši sa zvýraznená väzba G
 od maď.

zobrať niekomu niečo ‘*elvesz vkinek vmit’ – *elvesz vkitől vmit* ‘*zobrať od nie-
 koho niečo’

zveriť niekomu niečo ‘†odabíz vkinek vmit’ – *rábíz vmit vkire* ‘*zverí niečo na
 niekoho’

V prípadoch dvojitej väzby s I je rovnaká väzba v slk. a maď.:

šetriť čím (aj čo) – *kímél vmit, takarékoskodik vmivel*

zaoberať sa kým, čím – *foglalkozik vkivel, vmivel*

plniť / naplniť niečo niečím – *megtölt vmit vmivel*

pokryť cestu asfaltom, strechu slamou – *befed vmit vmivel*

nasýtiť niečo niečím – *telít vmit / etelít vkit vmivel*

kímiť deti haluškami, koňa ovsom, sliepky zrnom – *etet vmit / vkit vmivel*

ponúknuť hosťa pagáčikmi – *kívál vkit vmivel*

nakladať / naložiť voz uhlím, senom, vrecami – *megrak vmit vmivel*

trieť / natrieť plot farbou, chlieb masťou, maslom, lekvárom – *megken vmit vmivel*

hostiť / pohostiť pytačov vínom a koláčom – *megvendégel vmit vmivel*

obdarovať / obdať deti hračkami, čokoládou – *ajándékoz vkinek vmit*

odmeniť vedca Nobelovou cenou, maturanta čestným diplomom – *kitüntet vkit vmivel*

obohacovať / obohatiť jazyk novými slovami – *gazdagít vmit vmivel*

opatriť syna všetkým, čo bude potrebovať na dlhej ceste – *ellát vkit vmivel*

ozdobovať / ozdobiť pomník vencami, nábytok intarziami – *díszít vmit vmivel*

vyzbrojiť armádu modernou vojenskou technikou – *felfegyverez vmit vmivel*

polievať / poliať kvety vlažnou vodou, pečienku šťavou – *meglocsol vmit vmivel*

striekať / postriekať vinicu modrou skalicou – *permetez vmit vmivel*

zaplátať nohavice plátnom – *foltoz vmit vmivel*

zásobovať / zásobiť nemocnicu liekmi a obväzom – *ellát vmit vmivel*

zaplavovať / zaplaviť polia vodou – *elönt vmit vmivel*

Väzby predstavujú nielen lexikálno-gramatické problémy štúdia cudzieho jazyka, ale odzrkadľujú aj špecifiká myslenia daných národov.

Porovnanie a osvojovanie si väzieb je dôležité, lebo:

- pomocou nich je možné pochopiť odlišnosti myslenia a metaforickosť mate-
 rinského a cieľového jazyka,
- sú potrebné k porozumeniu,
- rozvíjajú slovnú zásobu a logické myslenie,
- ich mechanické prekladanie z materinského jazyka môže byť prameňom hu-
 moru,
- interferenčnými javmi vyplývajúcimi z odlišnej väzby môžu byť teoreticky všetky
 preklady väzieb.

Ich skutočný výskyt však závisí od toho, či je prevzatá konštrukcia individuálnym
 okazionalizmom človeka, ktorý sa učí cudzí jazyk, alebo je zaužívaným javom
 v danom jazykovom spoločenstve v kontaktovej zóne slovenčiny a maďarčiny.

4. Závěry

Interferenčný vplyv, dynamika a variantnosť sa objavujú pri používaní pádov, väzby aj predložiek. Variantnosť väzby je možné určiť nielen na osi správnosť – nesprávnosť, ale aj ako kontrast, resp. vzájomný vplyv jazykov. Kolísanie väzby môže byť v slovenčine vplyvom bohemizmov, napr.:

Idem po mamu. ↔ *Idem pre mamu.*

Neurobil to pre chorobu. ↔ *Neurobil to vďaka chorobe.*

Vzhládom na to. ↔ *Vzhládom k tomu.*

Skriptá na opakovanie učiva. ↔ *Skriptá pre opakovanie učiva.*

Som v internáte. ↔ *Som na internáte.*

Idem do internátu. ↔ *dem na internát.*

Prečo si ku mne taký zlý? ↔ *Prečo si na mňa taký zlý?*

(Čulenová – György 2015, 190)

vodný zdroj s kapacitou ↔ *vodný zdroj o kapacite*

byť pri telefóne ↔ *byť u telefónu*

nad naše sily ↔ *cez naše sily*

na podiv ↔ *ku podivu*

voda na pitie ↔ *voda k pitiu*

ísť / vrátiť sa po pero ↔ *ísť / vrátiť sa pre pero*

ohnúť sa v kolenách ↔ *ohnúť sa do kolien*

(Mandelíková 2016, 142)

Chyby pri používaní predložky, pádu alebo postpozície môžu mať motiváciu v medzijazykovej analógii väzby slovesa.

Vplyv maďarčiny na slovenčinu ako druhý jazyk

pýtať sa ~~od~~ niekoho, báť sa ~~od~~ niekoho

Hrá na klavíri – Zongorán játszik – Spielt ~~auf~~ Klavier

**Nedávno postavili našu školu, v ktorej z tohto roka máme možnosť učiť sa po slovensky. (správne: ...v ktorej máme možnosť od tohto roka...).*

**Prvej a druhej triede sme dostali veľmi dobrú učiteľku. (správne: V prvej a druhej triede...)*

V prípade bezpredložkovej inštrumentálvej väzby sa často používajú vplyvom maďarčiny pred I predložky *s*, *so*. Je to mechanický prenos maďarskej prípony *-val*, *-vel*. Napr.: *Naplnň fľašu-s vodou! – Töltsd meg az üveget vízzel!*

Natrela ťapšu s masťou. – A tepsit bekente zsírral.

zaoberať sa s niečím – foglalkozni vmivel

cestovať s niečím – utazni vmivel

vynikať s niečím – kitúnni vmivel

odpovedať/reagovať s niečím (jednou vetou) – válaszolni/reagálni vmivel (egy mondattal)

objekt strážený s psom – kutyával őrzött terület

Spáčilová (2016, 195–97)

Vplyv slovenčiny na maďarčinu ako druhý jazyk

„*Szívesen jöttem Magyarországba, Debrecenre. ‘do Maďarska’ * do Slovenska

(správne: *Szívesen jöttem Magyarországra, Debrecenbe.*)

**A szüleim beleegyeztek abba, hogy Szegedbe menjek.* 'do Segedína'

(správne: *A szüleim beleegyeztek abba, hogy Szegedre menjek.*)

**Én már sokszor voltam Magyarorszában.* 'v Maďarsku'

(správne: *Én már sokszor voltam Magyarországon.*)

**Szlovákián ez a szokás 'na Slovensku'* (správne: Szlovákiában)

**Szlovákiára utazunk 'na Slovensko'* (správne: Szlovákiába utazunk)

**Még nem dolgoztam semmilyen munkahelynél.*

(správne: *Még nem dolgoztam semmilyen munkahelyen.*)

**A hatos villamos megy a lakótelepbe.* 'Elekrička č. 6 jazdí na sídlisko.'

(správne: *A hatos villamos megy a lakótelepre.*)

**A nők az erkélyből figyelik a gyerekeket.* 'z balkónu'

(správne: *A nők az erkélyről figyelik a gyerekeket.*)

**Szombat estén otthon voltunk.* 'v sobotu večer'

(správne: *Szombat este otthon voltunk.*)

**Három órákor és öt perckor indulok.* 'o tretej hodine a piatej minúte'

(správne: *Három óra öt perckor indulok.*)

**A kiskutya félt, ezért az ágy alatt menekült.* 'utietť pod posteľ A'

(správne: *A kiskutya félt, ezért az ágy alá menekült.*)

**Három év előtt meglátogattam.* 'pred tromi rokmi'

(správne: *Három évvel ezelőtt meglátogattam.*)

**A sok gyümölcs között az almát választotta.* 'medzi'

(správne: *A sok gyümölcs közül az almát választotta.*)

**Három év után Magyarországon fogok tanulni.* 'po troch rokoch'

(správne: *Három év múlva Magyarországon fogok tanulni.*)" (Misadová 2011, 96–102)

Interferenčný vplyv, variantnosť a prevzatie väzby, zmena väzby v maď. v sub-strátovej pozícii:

maď. *szimpatizál vkivel*, rum. *a spimpatiza pe cineva* maď. v Rumunsku: *szimpatizál vkit*;

maď. *elmegy a postára*, rum. *merge pînă la poșta* maď. v Rumunsku: *elmegy a postáig*;

maď. *epével operál*, slk. *A: operuje na žlčník* maď. na Slovensku: *epére operál*;
maď. *a májával* kezelték, slk. *liečili ho na pečeň* maď. na Slovensku: *májára* kezelték;

maď. *felhív vkit telefonon*, slk. *zavolá niekomu* maď. na Slovensku: *hív vkinek*;
(Benő 2008 136–137)

maď. *megyek a vonathoz*, slk. *idem na vlak* maď. na Slovensku: *megyek a vonatra*;

maď. *megyek sörözni* (desubst. inf.), slk. *idem na pivo* maď. na Slovensku: *megyek sörre*;

maď. *március végére van kiírva*, slk. *je vypísané ku koncu marca* maď. na Slovensku: *március végéhez van kiírva*;

maď. *kártyával működik*, slk. *funguje na kartu* maď. na Slovensku: *kártyára működik*.

V medzijazykovej interakcii sme svedkami prirodzenej **analógie**, ktorú možno in-

terpretovať ako interferenčný jav, ale aj ako tendenciu:

slk.	maď. na Slovensku	štandardná maď.
<i>ísť na autobus</i>	<i>buszra menni</i>	<i>buszhoz menni</i>
<i>odovzdať k 1. máju</i>	<i>május 1-jéhez leadni</i>	<i>május 1-ig</i>
<i>Si u seba?</i>	<i>Magadnál vagy?</i>	<i>Irodádban vagy?</i>

Snahu odstrániť odlišnosti jazykových obrazov sveta a použiť jazykové prostriedky na základe logiky materinského jazyka považujeme za prejav prirodzenej gramatiky. Sledovanie týchto kontaktných javov je užitočné nielen z hľadiska vyučovania cudzieho jazyka, ale aj pri spoznávaní „ducha“ jazyka. Výber z univerzálne možných gramatických kategórií a vyjadrovacích prostriedkov gramatického významu je prejavom logiky daného jazyka, ich zmena vzniká v kontaktovej situácii (Szilágyi N. 1995, 84).

Ustálenosť, obraznosť, idiomatickosť a variantnosť väzieb, ich vzájomný vplyv pri jazykovom kontakte je paralelným ukazovateľom jazykového obrazu sveta, takými ukazovateľmi sú frazémy. Väzby sú ustálenými, lexikalizovanými vlastnosťami slovies, sú dokladom odlišnosti jazykového obrazu sveta v skúmaných jazykoch, obsahujú v sebe metaforickosť. Avšak variantnosť väzieb nemusí byť vždy dôsledkom rozkolísanosti pod vplyvom iného jazyka. Dôkazom sú spisovné príklady: *pridať cukor – pridať cukru, chytiť sa roboty – chytiť sa do roboty, hovoriť dakomu – hovoriť k dakomu, túžiť za dačím – túžiť po dačom, rozdeliť sa o dačo – rozdeliť sa s dačím* a pod.

Literatúra

- Benő Attila (2008): *Kontaktológia*. Kolozsvár: Egyetemi Műhely Kiadó.
- Buzássyová, Klára (1977a): Kategória určenosti v maďarčine a v slovenčine. In: *Z konfrontácie maďarčiny a slovenčiny*. (Red. Sima, F.) Bratislava: SPN. s. 60–130.
- Buzássyová, Klára (1977b): Pojem gramatickej kategórie v koncepcii slovensko-maďarskej kontrastívnej gramatiky. In: *Jazykovedný časopis* 28. 1977/2. s. 134–148.
- Čulenová, Eva – György, Ladislav (2015): *Vybrané časti zo slovenského jazyka pre prekladateľov a tlmočníkov*. Banská Bystrica: Belianum UMB.
- Dolník, Juraj et al. (2010): *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*. (Ed. Dolník, J.) Bratislava: VEDA.
- Dryer, Matthew S. – Haspelmath, Martin et al. (2013): *The World Atlas of Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology.
- Hegedűs József (2012): *Az idegen nyelv. Nyelvek – nyelvtanulás*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Hegedűs Rita (2004): *Magyar nyelvtan. Formák, funkciók, összefüggések*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Ivanová, Martina (2011): *Syntax slovenského jazyka*. Prešov: Vydavateľstvo PU.
- Janda, Laura (2002): Concepts of case and time in Slavic In: *Glossos* 2002/3 The Slavic and East European Language Resource Center Duke University. s. 1–22.
- Keszler, Borbála et al. (2000): *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Kiefer Ferenc et al. (1999): *Új magyar nyelvtan*. (Eds. É. Kiss K. – Kiefer F. – Spitár P.) Budapest: Osiris Kiadó.
- Králik, Aladár (1997): *Slovenské sloveso a jeho používanie*. Budapest: Etnikum Kiadó.
- Krupa, Viktor (1980): *Jednota a variabilita jazyka*. Bratislava: VEDA.

- Lőrincz Julianna (2015): *Morfológia. Szófajteni és alaktani alapismeretek*. Komárno: PF UJS.
- Mandelíková, Lenka (2016): *Základy morfológie slovenského jazyka*. Trenčín: Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov.
- Misadová, Katarína (2011): *Kapitoly z morfológie maďarského jazyka. Kontrastívny opis niektorých morfológických javov maďarského jazyka*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Ondrejovič, Slavomír (1997): Ku kategórii priestoru v jazyku In: *Štylistika neverbálnej komunikácie*. Bratislava: Pedagogická fakulta UK, s. 157–160.
- Páleš, Emil (1994): *Sapfo. Parafrázovač slovenčiny*. Bratislava: VEDA.
- Pléh Csaba – Lukács Ágnes et al. (2014): *Pszicholingvisztika*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Pokorný, Jan (2010): *Lingvistická antropologie. Jazyk, mysl a kultura*. Praha: Grada.
- Ružička, Jozef et al. (1966): *Morfológia slovenského jazyka*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.
- Sokolová, Miloslava (2007): *Nový deklinačný systém slovenských substantív*. Prešov: FF PU.
- Spáčilová, Stanislava (2016): K niektorým problémom osvojovania si slovenčiny v Maďarsku. In: *Jazyky krajín V4 v súčasnej Európe. Jazyk ako prostriedok na vyjadrenie a formovanie identity*. (Eds. Huříková, A. – Šuša, I.) Banská Bystrica: Belianum, s. 190–201.
- Szabó Mihályová, Gizela (1989): Konfrontácia slovenských predložiek s maďarskými pádovými príponami a postpozíciami. In: *Studia Academica Slovaca 18*. Bratislava: Alfa, s. 479–494.
- Szilágyi N. Sándor (1996): *Hogyan teremtsünk világot? Rávezetés a nyelvi világ vizsgálatára*. Kolozsvár: Erdélyi Tankönyvtanács.
- Štícha, František (2015): *Čeko-německá srovnávací gramatika*. Praha: Academia.
- Törökóvá, Matilda (1977): K problematike väzby slovies v slovenčine a v maďarčine. In: *Z konfrontácie maďarčiny a slovenčiny*. (Red. Sima, F.) Bratislava: SPN, s. 145–155.
- Vaňko, Juraj (2010): Fixátory dependencie. In: *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*. (Ed. Dolník, J.) Bratislava: VEDA, s. 265–325.
- Vaňko, Juraj – Auxová, Darina (2015): *Morfológia slovenského jazyka*. Nitra: FF UKF.
- Záhradníková, Marta (2002): Komunikačné bariéry v používaní slovenských slovies. In: *Slovenčina ako cudzí jazyk* (Ed. Pekarovičová, J.). Bratislava: Metodické centrum SAS, s. 331–335.

PaedDr. Baka L. Patrik

Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pedagogická fakulta
Katedra maďarského jazyka a literatúry
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno
e-mail: bakap@ujs.sk

Mgr. Csiba Balázs

Univerzita Komenského
Katedra archívniectva a PVH
Filozofická fakulta
Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pedagogická fakulta
Katedra histórie
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno
e-mail: csibab@ujs.sk

PaedDr. Čulenová, Eva, PhD.

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Filozofická fakulta
Katedra translatológie
Tajovského 40
SK- 974 01 Banská Bystrica
e-mail: eva.culenova@umb.sk

Mgr. Dudová, Katarína, PhD.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Filozofická fakulta
Katedra slovenského jazyka
Štefánikova 67
SK-949 74 Nitra
e-mail: kdudova@ukf.sk

prof. PhDr. Erdélyi Margit, CSc.

Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pedagogická fakulta
Katedra maďarského jazyka a literatúry
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno
e-mail: erdelyim@ujs.sk

doc. Dr. Halász Ivan, PhD.

Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pedagogická fakulta
Katedra slovenského jazyka a literatúry
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno
e-mail: halaszi@ujs.sk

Mgr. Merva Attila, PhD.

Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pedagogická fakulta
Katedra slovenského jazyka a literatúry
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno

Mgr. Ondrejcsák Eszter

ELTE
Filozofická fakulta
Egyetem tér 1-3.
H-1053 Budapest
e-mail: odrejcsakeszter@gmail.com

doc. PaedDr. Šenkár Patrik, PhD.

Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pedagogická fakulta
Katedra slovenského jazyka a literatúry
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno
e-mail: senkarp@ujs.sk

Dr. Tóth Sándor János, PhD.

Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pedagogická fakulta
Katedra slovenského jazyka a literatúry
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno
e-mail: toths@ujs.sk

mim. prof. Uhrinová, Alžbeta, PhD.

Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku
ul. Szabó Dezső 40-42.
H-5600 Békéscsaba
vusm@globonet.hu

prof. PaedDr. Vitézová, Eva, PhD.

Trnavská univerzita v Trnave
Pedagogická fakulta
Katedra slovenského jazyka a literatúry
Hornopotočná 23
SK-918 43 Trnava
e-mail: eva.vitezova@truni.sk

Edičný plán Pedagogickej fakulty – prvý polrok 2017

Makovický, Pavol: Prírodoveda 4 – časť Biológia (vysokoškolská učebnica)

Dibó Gábor – Hugyivár Magda – Szarka Katalin: Szerves kémia praktikum. Laboratóriumi gyakorlatok gyűjteménye a szlovákiai magyar tanárképzés kémia szakos hallgatói számára (vysokoškolská učebnica)

Alabán Ferenc: A valóság irodalmi képei (zborník)

Papp Vanda: Az interperszonális-megtévesztéselmélet a médiában, különös tekintettel a manipuláció eseteire a reklámokban (vedecká monografia)

Litovkina Anna: Teaching proverbs and Anti-Proverbs (vysokoškolská učebnica)

Tóth Sándor János: Aspekty slovensko-maďarskej porovnávacej morfosyntaxe (vedecká monografia)

H. Nagy Péter (főszerk.): A Selye János Egyetem Nemzetközi Doktorandusz Konferenciája (2016) (konferenčný zborník)

ISSN 1336-8893

9 771336 889003